

ΙΔΡΥΤΙΚΟ ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ

Η αναξιοποίητη δημιουργικότητα των εκπαιδευτικών

Πολλοί εκπαιδευτικοί προσπαθούν να δώσουν πνοή και δημιουργικότητα στη διδασκαλία τους, ώστε να έχει ουσιώδες νόημα για τους ίδιους και τους μαθητές τους. Ωστόσο, έχουν την αίσθηση της μη ικανοποίησης από τη δουλειά τους. Χρειάζεται να διδάσκουν ένα περιεχόμενο ύλης που σε μεγάλο μέρος του είναι στείο, φορτωμένο υπερβολικά και αποκομμένο από την κοινωνική πραγματικότητα και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Έχουν πολύ μικρό περιθώριο για ανάληψη πρωτοβουλιών. Και αν επιχειρούν να πραγματοποιήσουν δημιουργικές δραστηριότητες και βιωματικές/ συμμετοχικές εκπαιδευτικές μεθόδους, σε πολλές περιπτώσεις απογοητεύονται γιατί ο διαθέσιμος χρόνος δεν επαρκεί, οι σχολικές απαιτήσεις είναι πιεστικές, οι μαθητές δεν είναι εξοικειωμένοι με αυτές τις πρακτικές.

Επιπλέον, απόρροια της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης είναι ότι αυξάνονται τα προβλήματα του εκφοβισμού, της σχολικής βίας, της ψυχικής υγείας των παιδιών, της απομόνωσης ορισμένων από τους συμμαθητές τους, της αρνητικής στάσης τους απέναντι σε αξίες, αρχές, συνεργατικές δραστηριότητες.

Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι ότι πολλοί Έλληνες εκπαιδευτικοί διακατέχονται από επαγγελματική εξουθένωση και την αίσθηση ότι η δημιουργικότητα και η εμπειρία τους μένουν αναξιοποίητες.

Η έλλειψη υποστήριξης

Διαχρονικά, οι εκπαιδευτικοί επιτελούν το έργο τους χωρίς να έχουν κατάλληλη προετοιμασία ούτε υποστήριξη. Ενδεικτικά, στο επίπεδο της αρχικής εκπαίδευσης, στα μέσα της δεκαετίας 2000, στο πλαίσιο των Τμημάτων ΑΕΙ που καταρτίζουν εκπαιδευτικούς ελάχιστα διδάσκονταν μαθήματα σχετικά με την Παιδαγωγική Ψυχολογία, τις Θεωρίες Μάθησης και τις Μεθόδους Διδασκαλίας. Ταυτόχρονα, η διάλεξη ήταν η σχεδόν αποκλειστικά χρησιμοποιούμενη πρακτική, ενώ ελάχιστη παρουσία είχε η πρακτική άσκηση.

Από την άλλη, υπάρχει διαχρονική έλλειψη συστηματικής και ποιοτικής επιμόρφωσης και πρακτικής άσκησης των εκπαιδευτικών.

Σύμφωνα με μελέτη του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου («Πρόταση για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών», 2009), «Η έλλειψη συγκροτημένου σχεδίου επιμόρφωσης, ευαισθητοποίησης και έγκαιρης ενημέρωσης οδηγεί στην αποσπασματική εφαρμογή ταχύρρυθμων επιμορφωτικών δράσεων, οι οποίες δεν συμβάλλουν ουσιαστικά στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.»

Οι επιμορφωτικές ανάγκες

Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι ότι οι εκπαιδευτικοί έχουν αυξημένες επιμορφωτικές ανάγκες. Ενδεικτικά:

- Η έρευνα του Ευρωπαϊκού Προγράμματος TRANSI+ (2013) στην οποία συμμετείχαν 648 εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, έδειξε ότι:

- Στην ερώτηση αν χρειάζονται να μάθουν περισσότερα για τις μεθόδους ανάπτυξης των οριζοντίων ικανοτήτων (κριτική σκέψη, δημιουργικότητα, πρωτοβουλία, διαχείριση συναισθημάτων κ.ά.) στην κλίμακα 1=χαμηλή ανάγκη έως 5=πολύ υψηλή ανάγκη, το 42% των εκπαιδευτικών σημείωσαν 5 και 29% σημείωσαν 4.
- Στην ερώτηση αν αισθάνονται την ανάγκη να επιμορφωθούν σε ορισμένες εκπαιδευτικές μεθόδους και να εφοδιαστούν με καλές πρακτικές, 85% σημείωσαν στην ίδια κλίμακα 5 ή 4.
- Η έρευνα των Βεργίδη και Βαλμά «Οι επιμορφωτικές ανάγκες των νεοδιοριστων δασκάλων» (2011) έδειξε ότι οι ερωτηθέντες εκδήλωσαν την ανάγκη να επιμορφωθούν:
 - 70% στο ζήτημα των μαθησιακών δυσκολιών των μαθητών,
 - 56% στο σχεδιασμό και υλοποίηση της διδασκαλίας,
 - 54% στην αντιμετώπιση προβλημάτων συμπεριφοράς μαθητών.
- Η διερεύνηση των επιμορφωτικών αναγκών που διεξήχθη στο πλαίσιο του Μείζονος Προγράμματος Επιμόρφωσης (2011) ανέδειξε τις ακόλουθες - κατά σειρά προτίμησης - κατηγορίες που χρειάζεται να αναπτυχθούν κατά την εφαρμογή ενός επιμορφωτικού προγράμματος:
 - Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις.
 - Αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.
 - Διδακτική μεθοδολογία κατά γνωστικό αντικείμενο.
 - Διαχείριση σχολικής τάξης και ανάπτυξη δημιουργικών σχέσεων με μαθητές και γονείς.

Καλές Πρακτικές

Ωστόσο, πολλοί εκπαιδευτικοί αναπτύσσουν εξαιρετικές πρακτικές, όπως είναι αυτές που, ενδεικτικά, παρουσιάζονται στον ιστότοπο του Δικτύου μας και αφορούν στις σχέσεις μέσα στην τάξη, στις εκπαιδευτικές μεθόδους, στην αξιοποίηση της τέχνης στην εκπαίδευση κ.ο.κ.

Όμως αυτές οι καλές πρακτικές παραμένουν μέσα στους «τέσσερις τοίχους» του σχολείου, γιατί σπάνια υπάρχει η δυνατότητα να κοινοποιούνται, ώστε οι εκπαιδευτικοί να αλληλοτροφοδοτούνται.

Στόχοι

Το Δίκτυό μας δεσμεύεται να καταβάλει κάθε προσπάθεια ώστε, με την ενεργητική συμμετοχή και υποστήριξη των μελών του, οι εκπαιδευτικοί να αποκτούν:

- Στέρεο θεωρητικό υπόβαθρο: να έρχονται σε επαφή με σημαντικές θεωρητικές προσεγγίσεις, όπως είναι για παράδειγμα εκείνες των Illeris (για την αλληλεπίδραση της γνωστικής, συναισθηματικής και κοινωνικής διάστασης της μάθησης), Kegan (για τα στάδια ανάπτυξης της συνείδησης των παιδιών), Mezirow και Brookfield (για την κριτική σκέψη στην εκπαίδευση), Goleman (για τη συναισθηματική νοημοσύνη), Bourdieu (για την αναπαραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων μέσα στο σχολικό σύστημα), Perkins (για την αξιοποίηση της τέχνης στην εκπαίδευση) κ.ά.

- Ευχέρεια να επαναδιαμορφώνουν την εκπαιδευτική τους πρακτική με τρόπο που να επιφέρει ουσιαστικά μαθησιακά αποτελέσματα αλλά και ικανοποίηση στους μαθητές και στους ίδιους (λ.χ. μέσα από: χρήση βιωματικών και συμμετοχικών εκπαιδευτικών πρακτικών, σχεδιασμό διδακτικών ενοτήτων, ανάδειξη θετικών στοιχείων των σχολικών εγχειριδίων, εφαρμογή δημιουργικών εναλλακτικών δραστηριοτήτων και ασκήσεων, εκπαίδευση με αφορμήσεις από την τέχνη, διαχείριση κρίσεων και συγκρούσεων στο σχολικό περιβάλλον, ανάπτυξη της δυναμικής της ομάδας, διασύνδεση της σχολικής και κοινωνικής πραγματικότητας, κ.ά.).
- Δυνατότητα να μαθαίνει καθένας/καθεμία εκπαιδευτικός μέσα από συνεργασίες στο πλαίσιο του δικτύου, διάλογο, ανταλλαγή καλών πρακτικών, συλλογικές επιμορφωτικές δράσεις, κοινά ερευνητικά σχέδια.

Συντονιστική Επιτροπή

Δημήτρης Βεργίδης, καθ. Επιμόρφωσης και Εκπαιδευτικής Πολιτικής στο Πανεπιστήμιο Πατρών

Θανάσης Καραλής, αν. καθ. Δια Βίου Μάθησης στο Πανεπιστήμιο Πατρών

Αλέξης Κόκκος, καθ. Εκπαίδευσης Ενηλίκων στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Επιτροπή Κριτών

Η Επιτροπή συγκεντρώνει καλές πρακτικές των εκπαιδευτικών καθώς και επιστημονικές μελέτες, και εκτιμά ποιες θα αναρτηθούν στον ιστότοπο του Δικτύου. Επίσης, προβαίνει σε σχολιασμό κειμένων και συντονίζει το διάλογο επάνω σε ζητήματα που απασχολούν την εκπαιδευτική κοινότητα.

Μέλη:

Αδαμόπουλος Ιωάννης: Σχολικός Σύμβουλος Νομικών-Πολιτικών Επιστημών Β.Ε.

Ανάγνου Ευάγγελος: Φιλολόγος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αχαΐας

Αναστασιάδης Πάνος: Καθηγητής Δια Βίου και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης με τη χρήση ΤΠΕ στο Πανεπιστήμιο Κρήτης

Αναστόπουλος Χρήστος: Σχολικός Σύμβουλος Δημοτικής Εκπαίδευσης, Προϊστάμενος του Τμήματος Ε.Π.Κ. Π.Ε. της Περιφερειακής Δ/σης Εκπ/σης Αττικής

Βαϊκούση Δανάη: Καθηγήτρια Ψυχοπαιδαγωγικής στην Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. Πατρών

Βασάλα Βιβή: εντετ. Επίκουρη Καθηγήτρια Μεθοδολογίας Διδασκαλίας στα ΤΕΙ Ιονίων Νήσων

Ιωάννης Βρεττός: Καθηγητής Παιδαγωγικής στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αθηνών

Δανιά Ασπασία: Καθηγήτρια Φυσικής Αγωγής, PhD, Επιστημονικός Συνεργάτης του Εργαστηρίου Αθλητικής Παιδαγωγικής και Διδακτικής Φυσικής Αγωγής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Καγιαβή Μαίρη: Εκπαιδεύτρια Ενηλίκων, π. Διευθύντρια ΣΔΕ Κορυδαλλού

Καλογρίδη Σοφία: Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Αθηνών

Καλοκύρη Βασιλεία: Σχολική Σύμβουλος Φιλολόγων Ν. Ηρακλείου Κρήτης

Καράμηνas Ιγνάτιος: Σχολικός Σύμβουλος Δημοτικής Εκπαίδευσης Χαϊδαρίου

Καρατράσογλου Μάκης: Διπλ. Μηχανικός, Εμπειρογνώμων Επαγγ. Εκπαίδευσης- Κατάρτισης και Απασχόλησης, Εκπαιδευτής Ενηλίκων

Κόσσυβας Γιώργος: Σχολικός Σύμβουλος Μαθηματικών Α΄ Αθήνας

Κουτούζης Μανώλης: Αν. Καθηγητής Διοίκησης Εκπαιδευτικών Μονάδων στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Κουτρουβίδης Παναγιώτης: Υπεύθυνος Τμήματος Εκπαίδευσης και Κατάρτισης μελών ΚΕΘΕΑ

Κωττούλα Μαρία: Phd Φιλοσοφίας, Σχολική Σύμβουλος Β΄ Αθήνας, ΠΕ02

Μάγος Κώστας: Επίκουρος Καθηγητής Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Μάνθου Χρύσα: Εκπαιδευτικός, Μέλος Επιτροπής Παρακολούθησης και Στήριξης ΣΔΕ Ηπείρου και Δυτικής Ελλάδας

Μέγα Γεωργία: Εκπαιδευτικός Α΄βάθμιας Εκπαίδευσης, Αναπληρώτρια Διευθύντρια Δημοτικού Σχολείου Κολλεγίου Αθηνών

Μουζάκης Χαράλαμπος: Δρ. Παιδαγωγικής Αξιοποίησης Συστημάτων Τηλεδιάσκεψης, Συνεργάτης Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών

Μπάρολος Απόστολος: Παιδαγωγικός Σύμβουλος ΣΔΕ Θεσσαλίας

Νάτση Χάιδω: Σχολική Σύμβουλος Γαλλικής Γλώσσας για Ήπειρο, Κέρκυρα, Λευκάδα

Παπαδαντωνάκης Ανδρέας: Φιλολόγος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Αν. Αττικής- Εκπαιδευτής Ενηλίκων

Παπαδημητρίου Άρτεμις: Νηπιαγωγός Γενικής και Ειδικής Αγωγής και Σχολική Σύμβουλος Ν. Λάρισας

Ράικου Νατάσα: Διδάσκουσα ΕΔΙΠ στο Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Πανεπιστημίου Πατρών

Ρήγα Βασιλική: Επίκουρη Καθηγήτρια Θεατρικής Έκφρασης, Ρυθμού και Κίνησης στην Προσχολική Αγωγή, στο Πανεπιστήμιο Πατρών

Σαββάκη Χρύσα: Διευθύντρια 3ου Δημοτικού Σχολείου Ναυπλίου, Μ.Εδ

Σηφάκης Νίκος: Αναπληρωτής Καθηγητής Διδακτικής της Αγγλικής Γλώσσας στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Σωτηρίου Απόστολος: Εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και Σχολικός Σύμβουλος Ν. Λάρισας

Φραγκούλης Σήφης: Επίκουρος Καθηγητής Εκπαίδευσης Ενηλίκων και Διδακτικής Μεθοδολογίας στην Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. Ηρακλείου Κρήτης